

1872

Vineuk, duszele mano, ar sergi.
Kad teip susiraukes sedi,
Matai daktara tau atvedziau,
O bus tau ne uzilgio geriau!
— Kur daktaras?

GERA GYDUOLE

I.
Buvo tai vasara.
Pjute laukose prie rugiu
prasidoje ant tikro. Kuopeli
kertiku krutejo skubei, o no
miesininkas dvaro ragino idant
ekubintusi ir ne tinginiantu,
ba lig vakarui turi butie nu
kirsti rugiai.

Tuom laik sauluti kaitino
kaip ugnia ir prakaitas liejosi
iz kaktu, o szis ir tas apsidai
rinejo ir ziurejo in saulele ar
da toli pietus.

Sztai no kaimo pradejo pasi
rodint moteres su baltom ske
petom ant galvos neszdami pie
tus puodelose. Dvare atsiliepi
skambutis, o jiojo balsas buvo
girdetas laukuose, ba tai buvo
pietu laikas.

Pirmutinis kertikas sustojo;
inemeigi dalgekoti in zeme,
nuemi sziaudinia no galvos, no
siezluosti prakaita no kaktos:
o tuojaus ir kiti darbininkai ir
koznas dairosi vietiese, idant
galetu atsiesit ir valgit pietus.

Szale buvo aze ir ant jos
susedo darbininkai, o merginos
in kuopeli susikizia, sedo kur
stovejo ir valgi dovanas Die
vo po sunkam darbu.

Dvejetas tiktai jaunu ir dru
tu ant paziuros viru sedejo pa
szalije ir dovantai lauki ant pie
tu. Nuolatos ne kantrei ziure
jo link kaimo, nes nieko ne ga
leja pamatit. Baisei tasai lau
kimas del judvieju nubodo, nes
prie zmoniu ne norejo to paro
dit, tai ir lauki perkopia.

— Jurgi — tari vienas iz
judvieju — mudvieju bobos ir
szedien pasiviele su pietumis.

— Matit jog teip bus o man
po velniu labai norisi valgit.

— Az tiktai noretan ziot
ka josos ten nameje veike, jog
ne gali in laika pagamint pie
tus, o cze vireli visos suspeje
atnesz da priez laik.

— Tame turi kas butie.

— Zinoma, turi butie, — at
saki Jonas ir meti no savos zio
geli tolin, kuris buvo paga
vias.

Tuom laik virai jau baigi
valgi ir szis ir tas dirstelejo in
szali, kur Jurgis su Jonu seile
rijo ir net pagailo vargzelu ba
prie darbo badas ne klause ir
pilvas savo reikalauje. Jau tai
no pats rugpjutes temino ki
ti, jog jedu ant laiko ne gauna
pietu. Ir moteres lingavo su
galvomis, katros atnesz del
viru savo pietus ir terp savos
sznabdejo.

Laikas pietu jau baigesi, vi
rai pavalgia izsitiesi ant pie
vos, kad kiek kaulai pasiletu
moteres jau sugrizinejo namon
kad sztai ant galo pasirodi dvi
moteres skubinant su puo
dais.

— Jau ateina — tari Jonas
in Jurgi, kuris gulejo terplisi
je ir ziurejo ant driekenczusi
angsztai debesiu.

— Jau vireli didelis laikas,
ba ir teip vos spesiva paval
git.

— Reike daritie kokia no
rint roda ant to.

— Tai ve, rodai! Jau az ke
lis kartus meginau ir szeip ir
teip, o kaip nieko kas diena
tas pats ir gana.

Moteres atejo. Norint gana
akubino, ba buvo net sumuria,

o bet tarp savos klegejo rodos
kad daugeli metu su savim ne
simati — ir kada jau suvis pri
ejo prie viru tai tik tada nusto
jo kalbejusos. Jurgis buvo pik
tas ir valgit ne galejo. Jonas
dirstelejo ant savizskos, rodos
kad norejo suvalgit su akimis
nes nieko no saki, ba ne nore
jo prie zmoniu ant lauko zmo
niu juokint.

Ant ritojaus buvo tas pats
darbas laukiosia, o jevus jau
pradejo vazi in klounas. No
miesininkai ejo in dvara dirste
let in klouna.

— Mano teviti — kalbejo
Jurgis — dirstelek ten in ma
no grince, ar verda manisze
pietus. Mano brangus nomies
ininkeli, pasakikite, kad tenais
pasiskubintu su pietumis.

— Ir in mano grince dirste
leke — prasi Jonas.

Nomiesininkas Motiejus, bu
vo jau senivas zmogus, o ir bu
vomas sviete. Temino ir jisai,
jog abidvi moteres visados su
sivelina su valgiu ir nezinojo
priezastes, del ko ne galejo spe
tie su kitom moterim. Uszi
— spirti tade dasiznot ir tiktai su
galva palinkgavo jog bus ge
rai.

Uzsuko tada in kaima eida
mas in dvara, kur buvo grin
czios baudziauninku. Grinczios
abidvi stovejo greta savos, jog
tiktai siauras takelis perskiri
nejo. Kada priariartino, parege
jo abidvi moteres priez nama,
uzimtos kalba. Matit akiva, ba
— uvis jojo ne mati.

— Ar neesite prie kamino
virt pietu! — paszanki Motie
jus, o moteres pamacziusios no
miesininka, pertrauki savo kal
ba ir nubego in grincez.

Taje diena jau pietus buvo
ant laiko pagaminti. Motiejus
vienok virams nieko ne saki,
ba norejo dasiznotie priezaste.

Ant ritojaus — gi pats leco
noro ne prasiztas, kada ejo in
dvara paziuretie in klouna, u
z ejo in grincezles. Teip kaip va
kar usztiko abidvi moteres
sznekuciuojentes.

Dabar — gi jiam akis atidari,
paszauki:

— Kaip jums ir liezuvei ne
skauda no to pleperavimo!

Ne nustodamas ant to, jog
pertrauki kalla, inejo in grin
cze Jurgio ir pasaki teip.

— Klausik Barbora! tu tiso
ji nuolatos laukia ir gaiszini
laika ant tuszczio zaunijimu,
o tavizskis laukose sunkei dir
ba ir da valgit jiam ant laiko
ne pagamini! Tai az tau pasa
kau, jog kaip da karta pamat
su tave su Joniene pleperuo
jent, tai pasakisi tavizskiui ir
pata darodis kad tau suuki
uzdaritu, jagu pati ne uzdarai.

— Juk az ten teip daug su
jaje ne szneku — ginesi Jurgie
ni.

— Jau tu man ne pasakisi:
Jau az dabar zinau del ko ne
galitie butie davadnos moteres.

— Juk vis reikie atsakitie
jagu mane apie ka klause.

Senas Motiejus makstelejo
su ranka ir tari:

— Az tau tik tiek pasaku
jog rito vel uzeisu, o tada su
tavo nugara bus ne gerai.

— Barbora nieko ne atsaki,
ba senas Motiejus buvo josos
kriekztu tevu ir no jaunistes
aje kavojosi jaje, o ant vesei
les pirkto del josos net ciela stu
ki drobes dovano.

Pasakias dei vienos toki pa
moksla, nuejo Motiejus pas au
tra.

— Ar girdi tu Rozuk! kaip
tu man szidisi dantis lauke
priesz saulute nieko ne veiksi
Barbora usziiminesi visokiom
kaltom ir in laika ne pagamin
si pietu, tai az tavizskiui szita
mano lazda duosu ant tavo kai
lo.

O turejo rankoje pusetina
gumbota lazda. Nes Rozi ne
buvo tokia leta kaip Barbora,
o ir Motiejus ne buvo kriekztu
tevu, tai priesz jin szarpei pa
sistati:

— Ziurekite senis O tau
kas prie manias? Ziurekie bau
dziauninku laukose o nesival
kiok po grincez pas moteris.
Tai rots punkus nomiesininkas
del bobu!

Senas Motiejus dirstelejo
ant jaunios moteres pasuko su
galva, nes nieko ne atsaki, tik
tai po nose sumurmejo:

— Palauk tu ragana! — ir
nuejo sau.

Taje diena velei pietu ant
laik ne buvo ba kaip tiktai se
nis nuejo, abidvi moteres tu
reja gerai iszisznekiet ir ker
szint nomiesininkui.

— Ka jis cze mums pamok
slus provis? Tegul ziuri savo
nosies o in svetimus reikalus
nesikizsa! Ar jis mudviem uz
draus pasikalbet!

Teip protavo abidvi ir ne
mislino laikitis prasergu seno
Motiejaus. Ba jau po teiseibi
ir ne buvo galo tom kalbom
kvaraba zino apie ka jovi ga
lejo kalbet. — Ir tai kas diena
ne zine iz kur juosus emesi.

Rožuka Jurgieni turej maža
kudiki lopseji, ir tas del josos
daugause kenki ba kaip pra
sideda vo klickt, tai reikedavo
ji apmalszint. Nes tankei
kaip apie ka svarbesnio isui
kalbedavo, tai ne kudikio ne
paisi ir kad butu uszirekias,

tai ne nustos kalbejusos, kol
ne pabaigdavo. Kitos moteres
apie tai, jog abidvi megsta lie
zuvius, tai daug no judvieju
nukensdavo, ba iz adatos ve
zima priskaldidavo. reikejo su
rastie apie ka kalbet. O darbas
namieje gulejo ir ne buvo lai
ko ant to, kad izszkalbet, apszva
rint grincioje, numazgot lang
gus ir suolus. Niekiause buvo
su tuom valgiu, ba kaip insi
sznekdavo, teip sztai ir pietus
o cze da ugnis ne kurt.

Senas Motiejus zinojo taje
moterin a liga, ba jiojo nebasz
ninke, Dieve duok dangu Mal
garieta tiepos — gi turejo suki
ir liezuvi uz kiatures bobas,
kad ir butumei prispaudias su
girnomo maluno, tai ne butu
misi sulakias. Iminejosi Motie
jus visoki spaszabu, nes vis
niekas ne maczino. Tai ir da
ba pamislino sau, o az turiu
iszestz giduoles, kad jaisdvi
igzidint ir atrapat in tuszczio
zaunijimo. Virams judvieju vie
nok nieko ne pasaki, jog daejo
priezastes, del ko judvieju mo
teres ne gali apsidirbt.

II.
Ant ritojaus po tam pamoks
lui, buvo Motiejus akivas, ar
kas pamaczino, dirstelejo pra
eidamas ir nuzelgi stovintes
abidvi moteres ir sznekantes
sau. O teip ka tokio akivo
kalbejo viena antrai jog net
senas motiejus priejo suvis ar
ti, o da nieko ne girdejo.

— O — gi ar ne eisite prie
darbo pleperai! — suriko Mo
tiejus priariartinas.

Dirstelejo abidvi susirauku
sos iz piktumo ant Motiejaus,
jog driso perszkadit, o tas da
davi:

— Ka prizdejav vakar tai
padariu; ne norejote klausit
geros, rodos, paklausikite szu
nes skuros.

Jurgiene labai toji kalba
apejo, net jei burnoje ruksztu
pasidari. Uz tat tuojaus paskli
do iz josios burnos daugibe
zodziu, plundancziu, jog net
ant jauzcio skuros ne surasziz
nos. Nes Motiejus uszismauke
skribele ant ausu ir ne norejo
suvis klausit. Jau jiojo ne bu
vo matit, o da Jurgiene klege
jo kaip pitlus malunia.

Biskuti abidviem buvo ne
ant duszios, jog senis uztko
jaie dvi ant pasikalbejimo, nes
ne mislino nieko pikto, ir del
to da maža valandele szneku

czervo sau, net jau prisimine,
jog jau pietus po szonu.

Velei pasivelino, nes abudu vi
rai ne zodziu dabar ne pasaki,
o matomai apie viska zinojo
ba kaip ateitinejo su pietumis,
mat iztolto, kaip Motiejus su
jemdvim kalbejo. Turejo bu
tie labai piktos ant moteriu ba
pasitrauke in szali no bobu.

Nes ludna teiseibe pasirodi
vakare. O kad tai tarp poros
ne reike kizstis ir velei bu
vo duris uzrakintos, tai niekas
ne dazinojo ne ne gali pasaki
tie kaip ten buvo ir kaip iszi
pildi Motiejaus kerszizijimai.

Ant ritojaus anksti abieju
moteriu buvo akis raudonos
kada suevo ant pasikalbejimo,
nes ka teip, tai buvo abidvi
sveikos kaip zuves.

— Na ir ka Barborele ar
gavai vakar in kaili?

— Juk gavau, nes ne labai
pora kartu su virziu uzrezi...

— Na tai rots, tai rakalei
turejo susitart, ba ir maniszkis
su virve pora ipu uzkiro. Nes
ka maczina, bet man diedo
gaila, baisei buvo susirupinias,

o geras zmogelis iz jiojo neira
ka sakitie

— O ka, tai jau geriause bus
kaip tiek ne sunekesime, tik
tai...

— Szneki ne szie ne tai! Juk
sau lupu ne uzczaupsime. Sztai
tik ejna apie tai, kaip prita
sius, idant tas prakeiktas die
das mudvieju ne pamatitu ir
velei ne prisukustu virams, ba
velei butu nereikalings piku
ma.

— Na tai kaip, sakik, ba tu
greicziau bile ka iszmislini.

— Palauk! jau turu spasa
ba! Isz muso kamoras ira tie
sioik langas in juso kamara,
— gi tai mudvi atsilinkusios lau
gelus ne galiva sau szneket?

— Az atlenku lenta o tavo vie
nas stiklas iszkultas, tai galesi
ne inuales prisziszneket.

Kaip sutari, teip padari. Uz
valandos jau buvo abidvi sa
vo kamarioje, ir pasikalbeji
mas ejo dabar tuom lunksmau
ba jau ne reikejo bijotis seno
Motiejaus. O in pati laika tai
padare, ba Motiejus ziurejo iz
tolo, ar ne sznekuciuoje priez
grincez, o kada juju ne pamati,
dziaugesi didelei.

— Oj giduole turejo butie
gera, matomai pagelbejo, ba
jau ne stovi ant kiemelu. Tiep
sau mislino senas nomiesin
kas, o atejas in laukus pasz
nabzdejo Jurgiu:

— Az mislino, jog szedien ant
laiko gausite pietus.

— Tai, zinoma, o ar dirste
lejei in ten praeidamas?

— Ziurejav.

— Ar ne buvo matit priez
grincez?

— Tai ve, sedi sau grin
czoje kaip peles po szluota.
Asz tau sakau jog tai ira geros
boboles, tiktai turi ziotos ne
kam tikuses.

Jonukas net szipojos iz
dziaugamo ir pats isz savos,
jog jiojo Rožuka ant kart to
kia gera pasidari.

— Vienok gera ta mano Ro
ziuka, ne daug musziau, ba la
bai gallejau, tik daugiau bu
vo kliksmo negu skaudejimo,
nes suvis kitokia stojosi. Kas
gi tai butu buvo, idant butau
gerai kaili iszmuzias, tai bu
tau ant pirzeto galejas apvi
niot.

— O mano — kalbejo Jur
gis — tai vienatine motere ant
svieto. Niekados josios pirs
tu ne dalipeziau ir vakar pirs
nuo kartu, per pamokinima Mo
tiejaus, su virvagaliu pora kar
tu uzdaviau ne drucezi, o kaip
tai tuojaus pamaczino.

Teip tai abudu dziaugesi ne
bagelei, o pazcios tuom laik
kamorose sznekuciuoje per
langus ir pietu ne verda. Ate
jo pietus, nustojto ant adinos
darbas, ir senas Motiejus gal
va iszskelba jog kurkinas man
dravo prie Jono ir Jurgio ir
isz laiko savo galvoje su des
tinejo, kaip pagirt abidvi mo
teres, kaip ant laiko atnesz pie
tus.

Nes ne karta teip jau buda
vo, jog viras su boba vaina
pralaimejo, o niekiause iszejo
toje vainoje tas, kas iz laiko
szauki hurra! Teip ir su Mo
tiejum ateitiko. Sedi ir ziuri,
kadai ateis moteres su pietu.

mis nes kaip ant tu patieciu
nemati. Kitos jau atejo, virai
valgo o Jonas su Jurgiu ziuri
si in vienas antra, noses susu
kia ir usiraukia, net gaila ziu
ret!

— Tai ka, Motiejau, tavo
izgirtos giduoles ne pagelbejo
— atsiliepi ant galo Jurgis.

— Ba gal ne drucezi musze
te — atsaki Motiejus.

— Ar drucezi, ar ne dru
czei — atsaki Jonas — nes
rung virves privali szedien pie
tus ant laiko pagamint.

Motiejus buvo piktas, net
spjaudi ir prisieke sau, jog ant
savo pastatis, ir kas bus tai
bus padaris viska, kad abidvi
moteres no to sznekucziavimo
igzidint. Nes kaip cze padari
te? Tame tai kilis! Net pava
kare atejo jiam mislis gera in
galva. Mat kur velnes ne gali,
ten boba nusiuneze, — kalba
priezdis, tai ir az turu palme
tie boba ant pagialbos — kal
bejo in save Motiejus.

(Tolians bus.)

Oj Szenadorio mergaites, kas
isz jus bus,

Jago jus tevai iz tamsumo
ne pabus,

Duoda jums vale visame,
Naktimis laksteme.

Pareja iz mokslaines val
kiojetes,

Lig treczios valandos tran
kotes,

Vos turyte 16 meteliu,
Susiliginat dydziausiu pasiu
teliu.

Alu ir guzute sriaubet kaip
telczijos,

Ne paisot ne ant Gavenios,
Uzgausite ant paleistuvu,
Dydziausiu niekezu.

Nevos in Dzerardville ant
neszparu vaziojet,

Savo dorybia suris nepaguo
dojet,

In "klosztori" tankiausia at
silankot,

Ten visokius hecus iszdarot.
Vaziuojent in kunduktorius
szaiptotes,

Kaip "uczki-makuczki" kra
ipotes,

Net sarmata in tai ziuret
Daugiau apie tai ner ka kal
bet.

Jago da karta apie jus isz
girsiu,

Tai daugiau svietui paporysiu.

Tik tam Kirney pasiutimas,
Per dienas bobu stangimas,
O ypatingai viena toke yra,

Ka laka labai byrsa,
Kada vyra ejanat pamato,
Tuojaus su pirzstu ant jo
krato,

Idant pas jia uzeitu,
Kad jia velnei suestu.

Bada! kaip josios vyras in
darba iszejna,
Bekeris duona kepti atejna,
Neapleidze nama, tik tada,
Kada jau duona iszkepa.

Tojo bekerio pacziule keneze
szirdies skausma,
Kad izsiduoda jisai su tokia
izgama,

O ir kiti paszlemekai ant Tap
pan uzlecios ejna,

Tik az zinau ir kaimynai ko
in ten suejna.

Bada! ir kita panazi randasi
ant Szailer uliczios,

Kuriai pirti ketina uzskurti
vyru pazcios,

Su smala apleis, plunksnom
apipile,

In ant gelezines sztangos uz
sodins.

Jago tosios paleistuves neapai
malszys,

Tai jas Taradaika gerai ap
sudys,

Kada in tenais pribus,
Oj Grandu Verksmu bus.

O'Fallone ant balaus buvan,
Ten girta moterele regejavu,
Gerai pakauszi uzeitrauke,
Tiesiog in karczema trauke.

Severos Balsamas Gyvasties

(SEVERA'S BALSAM OF LIFE)

Pataiso virszkinima, praszalina
viduriu sukietejimus, sutvarko viduriu
regularizszkuma, kepenu ir zarnu.

Tatai reiszka: maziau ligu, daugiau
fiziszku speku, geresne sveikata.
Preke : : 75c.

Severos Balsamas Plaucziams

(SEVERA'S BALSAM FOR LUNGS)

Labai gerai veikia ant nesveiku
kvepuojamuju organu, nutildo kosuli,
praszalina knietejima gerklej, pataiso
plauczius ir neleidzia iskeroti ligai.

Vartokite visada, kada tik juocziate,
kad gerklej, plaucziuose ar kvepuo
jamuose organuose kas nors negera.
Preke : : 25c. ir 50c.

Parduodama visur, Aptiekose. Neimkite jokiu kitokiu vaistu, kuriuos jums
siulytu vietoj Severos. Knygutes ir nurodymai yra duodami lietuviu kalba.
Reikalandami daktariszko patarimo kreipkitės adresu

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Kas ten buvo ne kalbesiu,
Ant kito laiko palikiau,
Tik tiek primysiu,
Ir pagiedosiu.
Jog nepadoroi apsiejo,
Kada namon ejo.

Oj tu grinorkel isz Homes
teado,
Bada! ant 4 ave. strito,
Busi paszaukta pas vaite,
Uz apvemia ulicziu bus tau
atkepta.

Ar tai grazu teip pasigerti,
Ant kampo vemi ir stoveti,
Isz ko vaikai turejo juoku,
Isz muso lietuvniku.

Mano ruteles tik tam Tarif
ville,
Tankei pakyla batalije,
Terp ne kuriu motereliu,
Uzsigersiu avingavelu.

Aziu Dievui, tik tiek gerai,
Kad darbe nesiranda peiliui,
Tik daugiause su hezuveis
makalauje,

Per keles dienas nepalauje.

Juo kai

Szios dienos gyduokles.
Del ko ponas daktare esi
teip nuludias? — Juk izgidei
ligoni?

— Teip, iszgidziau, nes no
retau ziot, katra giduola pa
gelbejo.

Sude.
Sudzia: — Tokis jaunas vai
kas ir jau vagineji?

Vagis: — praszau pono su
dziaus, mano tevelis tankei
kalbedave, jog kaip isz jaunis
tes pasilavini, tai ant senatves
daug lengviau.

Pasakikite teisybe.
— Na pasakikie man at
virai, kadai tau geriause tavo
pati patiko?

— Jagu atvirai turiu pasa
kitie, tai tada, kada da ne bu
vo mano pati

A-B-Cela

— ARBA PRADZIA —
Skaitymo ir Raszymo
DEL VAIKU. 25c.
"Saule" Mahanoy City, Pa.

Severos Gothardiszkas Aliejus

(SEVERA'S GOTHARD OIL)

Turi but intrinamas kiekvienon
skaudamon vieton, taipju ten, kur
yra sutinimai, uzdegimai, skaudejimai
sustingimai.

Visada laikykite po ranka.
Jei ne szandien, tai ryto gal prireiks.
Preke : : 50c.

Severos Antiseptolius

(SEVERA'S ANTISEPTOL)

Turi but vartojamas einant guli
arba tuojau atsikelus o reikale ir
tankiau besigydanat nuo slogos, uz
kimusios gerkles, nemalonus kvepa
vimo ir nesveiku danton smegnu.

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint smudges and discoloration, characteristic of old paper. The left edge of the page shows the binding of the book, and the overall tone is warm and off-white.

